

Byla C-636/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. spalio 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Consiglio di Stato (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. spalio 13 d.

Pareiškėjas ir apeliantas:

NN

Atsakovas ir kita apeliacinio proceso šalis:

Regione Lombardia

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) dėl *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas, Italija) sprendimo at mesti ūkininko pateiktą skundą dėl *Regione Lombardia* (Lombardijos regionas) dekreto, kuriuo buvo atsisakyta jam suteikti pagalbą, numatytą Italijos kiaušinių ir paukštienos sektorių rinkai remti po paukščių gripo epidemijos.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl nacionalinės teisės nuostatų, aiškinamų ir taikomų taip, kad paukščių gripo padarytai žalai kompensuoti numatyta pagalba suteikiama tik paraiškos pateikimo dieną veiklą vykdančioms įmonėms, atitikties Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 220 straipsnio ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1323 nuostatoms.

SESV 267 straipsnis.

Prejudicinis klausimas

„Ar pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 220 straipsnį ir 2019 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/1323 draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos (kaip antai nurodytos 2020 m. sausio 15 d. *Ministro delle politiche agricole alimentari e forestali* (Žemės ūkio, maisto ir miškų politikos ministras) įsakyme), suprantamos ir taikomos taip, kad galimybė gauti paukščių gripo padarytos žalos kompensaciją numatoma tik įmonėms, kurios paraiškos pateikimo dieną nebuvo nutraukusios savo veiklos?“

Nurodomos Europos Sąjungos teisės nuostatos

SESV 107 straipsnis.

SESV 42 straipsnis.

2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007; būtent – 220 straipsnis.

2019 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1323 dėl išskirtinių Italijos kiaušinių ir vištienos sektorių rinkos rėmimo priemonių; būtent – 2 straipsnis.

Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairės 2014–2020 m.; būtent – 66 punktas, 75 punkto f papunktis ir 365 punktas.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Decreto del Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali del 15 gennaio 2020 – Modalità di attuazione del regolamento di esecuzione (UE) n. 2019/1323 della Commissione, relativo a misure eccezionali di sostegno del mercato nei settori delle uova e delle carni di pollame in Italia (2020 m. sausio 15 d. Žemės ūkio, maisto ir miškų politikos ministro įsakymas, kuriuo nustatomos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1323 dėl išskirtinių Italijos kiaušinių ir vištienos sektorių rinkos rėmimo priemonių įgyvendinimo taisyklės); būtent – 3 straipsnis ir 4 straipsnio 2 dalis.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso aprašymas

- 1 Ūkininkas NN buvo trijų paukščių ūkių savininkas. Dėl sanitarinių priemonių, įvestų dėl paukščių gripo epidemijos, 2017 m. spalio–gruodžio mėn. jis turėjo ne

vieną kartą sustabdyti šių ūkių veiklą. 2019 m. lapkritį NN perleido ūkius savo vaikams.

- 2 2020 m. sausio 15 d. Italijos žemės ūkio, maisto ir miškų politikos ministerija priėmė Ministro įsakymą Nr. 383/2020, kuriuo nustatomos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1323 dėl išskirtinių Italijos kiaušinių ir vištienos sektorių rinkos rėmimo priemonių įgyvendinimo taisyklės. Šiuo ministro įsakymu numatyta pagalba paukščių gripo epidemijos padarytai žalai kompensuoti. Visų pirma, pagal jo 3 straipsnį paraišką gali pateikti: a) įmonės, užsiimančios kiaušinių gamyba; b) įmonės, užsiimančios paukščių jauniklių auginimu; c) įmonės, turinčios vištaičių, vištų dedeklių ir paukštininkystės ūkių; d) kiaušinių pakavimo centrai. Be to, pagal šio įsakymo 4 straipsnio 2 dalį, siekiant gauti pagalbą, būtina įrodyti žalą, patirtą dėl paukščių gripo epidemijai suvaldyti įvestų sanitarinių priemonių įgyvendinimo nuo 2017 m. spalio 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d.
- 3 2020 m. balandžio 10 d. pagal Ministro įsakymą Nr. 383/2020 NN pateikė Lombardijos regionui paraišką pagalbai gauti. Lombardijos regionas šią paraišką atmetė, nes jos pateikimo dieną NN nebuvo paukščių ūkių savininkas, todėl neatitiko minėto ministro įsakymo 3 straipsnyje numatyto reikalavimo. Pagal šią nuostatą galimybė gauti pagalbą numatyta tik paukštininkystės sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms. Šiuo atžvilgiu NN nurodyta aplinkybė, kad veiklą tęsė jo vaikai, nebuvo laikoma svarbia.
- 4 Dėl Lombardijos regiono sprendimo atmesti paraišką NN pateikė skundą Lombardijos regiono administraciniam teismui. Vis dėlto pastarasis atmetė skundą, nurodydamas, visų pirma, kad Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1323 siekiama padėti vis dar aktyviems ūkininkams, jiems atlyginant patirtą žalą, bet ne tam, kad būtų kompensuojama ūkininkams, o tam, kad būtų remiama rinka, taigi – veiklą vykdančios įmonės. Pasak Lombardijos regiono administracinio teismo, negalima atmesti galimybės, kad ūkis, kurį perėmė NN vaikai, būtų galėjęs gauti pagalbą, tačiau paraišką būtų turėję pateikti naujieji ūkininkai, o ne jų tėvas, kuris nebėra ūkininkas.
- 5 2020 m. kovo 19 d. Valstybės Tarybai pateiktu apeliaciniu skundu NN apskundė Lombardijos regiono administracinio teismo sprendimą. Šiuo apeliaciniu skundu NN aiškiai paprašė pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui klausimą dėl teisingo Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 220 straipsnio ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1323, t. y. Europos Sąjungos teisės nuostatų, kurios buvo įgyvendintos 2020 m. sausio 15 d. ministro įsakymu Nr. 383/2020, išaiškinimo.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Pagal Lombardijos regiono aiškinimą, kuriam pritarė Lombardijos regiono administracinis teismas, Ministro įsakymo Nr. 383/2020 3 straipsniu galimybė gauti pagalbą numatyta paraiškos pateikimo momentu Italijos kiaušinių ir

paukštienos sektoriuje vis dar veiklą vykdančioms įmonėms. Įmonės, kurios, nors ir patyrė žalos dėl paukščių gripo epidemijos, bet vėliau nutraukė savo veiklą, nepatenka į pagalbos gavėjų sąrašą.

- 7 Toks aiškinimas grindžiamas tuo, kad Ministro įsakymu Nr. 383/2020 siekiama remti Italijos paukštienos sektorių rinką. Ekonominė „rinkos rėmimo“ priemonė, nors ji nustatyta dėl žalą sukėlusio įvykio, kuris įvyksta praeityje, yra orientuota į ateitį, nes duoda naudos įmonėms, kurios paraiškos pateikimo momentu vykdo veiklą ir kurios vis dar yra neatsiejama rinkos dalimi. Rinka suprantama kaip visų verslininkų, kurie konkrečiu momentu joje vykdo veiklą, o ne kaip subjektų, kurie joje vykdė veiklą prieš numatant pagalbą, visuma.
- 8 Su Lombardijos regiono pateiktu Ministro įsakymo Nr. 383/2020 aiškinimu nesutinka NN; anot jo, šiame įsakyme numatyta pagalba yra skirta kompensuoti patirtą žalą, todėl ji turi būti suteikiama būtent verslininkams, kurie vykdė veiklą žalą sukėlusio įvykio momentu, net jei jie vėliau nutraukė savo veiklą.
- 9 NN taip pat mano, kad Lombardijos regiono aiškinimas yra neteisingas, nes būtent iš labiausiai nuo paukščių gripo epidemijos nukentėjusių įmonių, t. y. iš įmonių, kurios dėl susikaupusių skolų buvo priverstos nutraukti savo veiklą iki kompensacinių priemonių skyrimo, būtų atimama galimybė gauti pagalbą.
- 10 Galiausiai NN pažymi, kad, jeigu kompensacinės priemonės būtų skiriamos visoms žalą sukėlusio įvykio momentu veiklą vykdžiusioms įmonėms, tai galėtų paskatinti sanitarinių priemonių laikymąsi, nes ūkio subjektai galėtų tikėtis vėliau gauti patirtos žalos kompensaciją.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 11 Valstybės Taryba, visų pirma, pažymi, kad ginčo baigtis priklauso nuo Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 220 straipsnio ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1323, t. y. Europos Sąjungos nuostatų, kurios buvo įgyvendintos 2020 m. sausio 15 d. ministro įsakymu Nr. 383/2020, išaiškinimo.
- 12 Valstybės Taryba taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pagal pažodinį Europos Sąjungos teisės nuostatų dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui aiškinimą negalima nustatyti, ar paukščių ūkių turinčios įmonės turi vykdyti veiklą paraiškos pateikimo ir (ar) išmokos mokėjimo dieną. Taigi atrodo, kad, siekiant teisingai aiškinti šias nuostatas, turėtų būti atsižvelgiama į teisės aktais siekiamą tikslą.
- 13 Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, Europos Sąjungos teisės nuostatomis dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui siekiama remti rinką ir daryti skatinamąjį poveikį, t. y. skatinti iniciatyvų šiame sektoriuje kūrimą arba plėtojimą. Valstybės Tarybos nuomone, atrodo, kad pagal šį tikslą įmonės, kurios nutraukė savo veiklą iki paraiškos pateikimo ir kurios atitinkamai nebėra tos rinkos, kurią teisės aktais siekiama remti, dalimi, nepatenka į pagalbos gavėjų sąrašą. Išankstinio įmonės perleidimo atveju pagal šį tikslą turėtų būti galima į

pagalbos gavėjų sąrašą įtraukti ir įmonės perėmėjus, kurie prisideda prie rinkos, kurią reikia remti, formavimo.

- 14 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, rinkos rėmimo principo negalima nepaisyti net ir ypatingų įvykių, kaip antai infekcinių gyvūnų ligų epidemijų, atveju. Pasak Valstybės Tarybos, net ir ypatingų įvykių atveju pagal nagrinėjamas nuostatas, remiantis protingumo kriterijumi, galima daryti prielaidą, kad yra ryšys tarp vis dar vykdančioms veiklą įmonėms suteiktos pagalbos ir rinkos rėmimo tikslo.
- 15 Kita vertus, Valstybės Taryba pažymi, kad neatrodo, jog pagal Europos Sąjungos teisės nuostatas reikalaujama pateikti investicinį projektą, kuris užtikrintų, kad pagalba bus sugrąžinama į aptariamą rinką ir tuo būdu bus galima ją remti ateityje.
- 16 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į tai, kad, net jei būtų laikoma, kad aptariama pagalba yra kompensacinio pobūdžio, todėl ją būtų galima suteikti visiems verslininkams, kurie patyrė žalos, neatsižvelgiant į tai, ar jie paraiškos pateikimo momentu vykdė veiklą, toks vertinimas galėtų, nors ir netiesiogiai, atitikti rinkos rėmimo tikslą. Numatant atitaisomojo pobūdžio kompensacines priemones, tai sustiprintų ūkiams taikomų sanitarinių reikalavimų laikymąsi ir atitinkamai padidintų vartotojų pasitikėjimą kovos su epidemijomis priemonėmis.